

תורה אור

פג:

הגשרפין פרק תשיעי סנהדרין

מסורת הש"ם

פרט לֹאֹ שְׂמֻחוּלָלֹת וְעוֹמֶדֶת. תימה דצפ' השוחט והמעלה (וצחים ד' קו). פליגי במתניתין ר' יוסי הגלילי ורצנן בטמא שאכל קדש טמא דר' יוסי הגלילי פוטר שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו אף טמא שאכל את הטוהר כיון שנגע צו טימאאו והשמא תיקשי להו תרומה אלא על כרחיך בשמחצ לו חצירו הכא נמי נימא הכי וי"ל דרצנן הוו ידעי דר' יוסי הגלילי לא איירי בתמב צו חצירו יי(ו"ס"ד) דמשמחת לה בתרומה שלא הוכשרה או נילושה צמי פירות אי נמי כגון שנטמא הגוף ואח"כ נטמאת התרומה כדאמר התם בגמרא"י וצפרק גיד הנשה

(חולין ד' קא. וסס) גבי קדש וקרא דפטר במחוללת בשנטמאה תחלה וילפינן מינה בעלמא דאין איסור חל על איסור ומאן דלית ליה איסור חל על איסור יאמר דשאני התם דגלי קרא וכן משמע צפרק כל הצער (סס ד' קי): וסס: **וּמַבּוּל יוֹם שְׁשִׁימֹשׁ מִנְּאֵן**. תימה תיפוק לן מדכתיב לן מ'דכתיב גבי טבול יוס וצא השמש וטהר מכלל שהוא טמא כדנפקא לן מחוסר כפורים בסמוך מדכתיב וטהרה מכלל שהיא טמאה ומיך הר"ר חיים דגבי טבול יוס איכא למידרש וטהר טהר יומא כדדרשין צרכות (ד' ג.) אכל וטהרה לא שייך למדרש הכי ואע"ג דצפרק הערל (יבמות ד' עד: וסס) דרשין וטהרה"י לטבול יוס ההיא מחוסרת כפרה היא ועי' מכלל שהיא טמאה לא אחי מיניה טבול יוס גרידא מיהו קשה דאיכא קרא אחרינא וצקדשים לא יאכל עד וגו' דמוקמינן צפ' הערל (סס) צוצ צעל שתי ראיות דלאו צר קרצן הוא ולענין תרומה ונימא מכלל שהוא טמא וי"ל דרבי סימאי דדריש הכא טבול יוס מקרא אחרינא סבר לה כחנא דפליג התם אתנא דבי רבי ישמעאל דמוקי ליה התם צוצ צעל שלש ראיות ומיהו קשה דגבי נגיעה כתיב (ויקרא יא) וטמא עד הערב וטהר ואריך לומר דאי לאו קרא דרבי סימאי דדריש טבול יוס מולא יחללו לא הוה דרשין מחוסר כפרה מוטהרה מכלל שהיא טמאה ולא טבול יוס מוטהר מכלל שהוא טמא משום דקלישא טומאתיהו אצל כיוון דאשכחן קרא צהדיא לטבול יוס אע"ג דקלישא טומאתיה תו דרשין מיניה שפיר מחוסר כפורים וא"ת צפרק שלשה מינין (מזר ד' מה. וסס) וצפ"צ ט(דצרכות) (ד' ט) דדרשין טמא יהיה לרבות טבול יוס עוד טומאתו צו לרבות מחוסר כפורים

פרט לֹאֹ שְׂמֻחוּלָלֹת וְעוֹמֶדֶת: וזר שאכל את התרומה: אמר רב זר שאכל את התרומה לוקה אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב לימא מר במיתה דכתיב וְכָל זֶר לֹא יֵאכַל קֹדֶשׁ^א אני ה' מקדשם הפסיק הענין מיתיבי ואלו הן שבמיתה זר האוכל את התרומה מתניא אדרב קא רמית וְרַב תָּנָא הוּא וּפְלִיגִי: וזר ששימש דכתיב וְהָזֹר הַקָּרֵב יוֹמָתִי: וטמא ששימש כדבעא מיניה רב חייא בר אבין מרב יוסף מניין לטמא ששימש שהוא במיתה דכתיב דָּבַר אֶל אֹהֲרֵן וְאֵל בְּנָיו וַיֹּנָדוּ מִקְדָּשִׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת שֵׁם קֹדְשִׁי וְיִלִּיף חִילוּל חִילוּל מִתְּרוֹמַה מַּה לַהֲלֹךְ בְּמִיתָה וְנִילִיף חִילוּל חִילוּל מִנּוֹתָר מַה לַהֲלֹךְ בְּרַת אָף כֹּאן בְּרַת מִסֻּתְבָּרָא מִתְּרוֹמַה הוּה לִיָּה לְמִילָף שְׁכָן גּוֹף טָמֵא מְקוּה בְּרִבִּים אֲדִרְבָּה מִנּוֹתָר ה"ל לְמִילָף שְׁכָן קֹדֶשׁ פָּנִים פִּיגוּל וְנוֹתָר חִילוּל דְּרִבִּים מִחִילוּל דְּרִבִּים עֲדִיף: טבול יום ששימש: מנלן וְדִתְּנִיא ר' סִימַאי אֹמֵר רַמְזוּ לְמַבּוּל יוֹם שֶׁאֵם עֶבֶר חִילוּל מִנִּין ת"ל^ב קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו אם אינו ענין לטמא ששימש דנפקא לן מויונורו תניהו ענין למבול יום ששימש ויליף חילול חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה: ומחוסר בגדים מִנְּאֵן מנלן אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן ומטו בה משמיה דרבי אלעזר בר' שמעון וְחִזְרַת אוֹתָם אֲבֻנָּט בּוֹזֵמ שְׁבִגְדֵיהֶם עֲלֵיהֶם כְּהוֹנֵתָם עֲלֵיהֶם^ג ואלא כהניס עליהם אין כהונתם עליהם והוו להו זרים וְאֹמַר מִר זֶר שְׁשִׁימֹשׁ בְּמִיתָה: וּמְחוֹסֵר כִּפְרָה מִנְּאֵן אמר רב הונא דאמר קרא וְכֹפֵר עֲלֶיהָ חֲכֵהָן וּמָהֲרָה מְכַלָּל שְׁהִיא טָמְאָה^ד ואמר מר טמא ששימש במיתה: ושלא רחויז ידים ורגלים מנלן דכתיב בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמוּתוּ: וּשְׂתוּי יָיִן דִּכְתִּיב יָיִן וּשְׂכָר אֶל תִּשְׁתּוּ וְגו': וּפְרוּעֵי רֹאשׁ דִּכְתִּיב יָיִן וְרֹאשָׁם לֹא יִגְלְחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ וְכִתִּיב בְּתִרְיָה וַיִּין לֹא יִשְׁתּוּ אִיתְקַשׁ פְּרוּעַ רֹאשׁ לְשְׁתוּי יָיִן מַה שְׂתוּי יָיִן בְּמִיתָה אָף פְּרוּעֵי רֹאשׁ בְּמִיתָה: אֲבָל עֵרֶל אוֹנוֹן יוֹשֵׁב בְּאוֹהֲרָה עֵרֶל מִנְּאֵן^ה אמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו עד שבא יחזקאל בן בוזי ולמדנו כֹּל בֶּן נָכֵר עֵרֶל לֵב וְעֵרֶל^ו

רמזו למבול יום שאם עבר חילל מניין ת"ל קְדוּשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יִחַלְלוּ אִם אֵינוֹ עֹנִין לְטָמֵא שְׁשִׁימֹשׁ דְּנִפְקָא לָן מוִיוֹנָדוּר תְּנִיָּהוּ עֹנִין לְמַבּוּל יוֹם שְׁשִׁימֹשׁ וְיִלִּיף חִילוּל חִילוּל מִתְּרוֹמַה מַּה לַהֲלֹךְ בְּמִיתָה אָף כֹּאן בְּמִיתָה: וּמְחוֹסֵר בְּגָדִים מִנְּאֵן מנלן אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן ומטו בה משמיה דרבי אלעזר בר' שמעון וְחִזְרַת אוֹתָם אֲבֻנָּט בּוֹזֵמ שְׁבִגְדֵיהֶם עֲלֵיהֶם כְּהוֹנֵתָם עֲלֵיהֶם^ג ואלא כהניס עליהם אין כהונתם עליהם והוו להו זרים וְאֹמַר מִר זֶר שְׁשִׁימֹשׁ בְּמִיתָה: וּמְחוֹסֵר כִּפְרָה מִנְּאֵן אמר רב הונא דאמר קרא וְכֹפֵר עֲלֶיהָ חֲכֵהָן וּמָהֲרָה מְכַלָּל שְׁהִיא טָמְאָה^ד ואמר מר טמא ששימש במיתה: ושלא רחויז ידים ורגלים מנלן דכתיב בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמוּתוּ: וּשְׂתוּי יָיִן דִּכְתִּיב יָיִן וּשְׂכָר אֶל תִּשְׁתּוּ וְגו': וּפְרוּעֵי רֹאשׁ דִּכְתִּיב יָיִן וְרֹאשָׁם לֹא יִגְלְחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ וְכִתִּיב בְּתִרְיָה וַיִּין לֹא יִשְׁתּוּ אִיתְקַשׁ פְּרוּעַ רֹאשׁ לְשְׁתוּי יָיִן מַה שְׂתוּי יָיִן בְּמִיתָה אָף פְּרוּעֵי רֹאשׁ בְּמִיתָה: אֲבָל עֵרֶל אוֹנוֹן יוֹשֵׁב בְּאוֹהֲרָה עֵרֶל מִנְּאֵן^ה אמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו עד שבא יחזקאל בן בוזי ולמדנו כֹּל בֶּן נָכֵר עֵרֶל לֵב וְעֵרֶל^ו

גבי נכנס למקדש תיפוק ליה מוטהרה מכלל שהיא טמאה וי"ל כדפרישית משום דקלישא טומאתו לא הוה מחשצין ליה כטמא לענין מקדש מהך דרשה ואע"ג דהוי כטמא לענין אכילת קדש היינו משום דאשכחן טבול יוס דהוי כטמא לענין עבודה ומיהו קשה תרי קראי למה לי טמא יהיה לרבות טבול יוס ועוד טומאתו צו לרבות מחוסר כפורים מאחר דדרשין טבול יוס מקרא יתירא נפקא לן שפיר מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה וזה דומק לומר משום דגבי נכנס למקדש לא כתיב טבול יוס צהדיא אלא מרצוא דקרא ולא דמי לעבודה דכתיב צהדיא ואין לתרץ נמי דאי לאו אלא חד ריצוא הוה מוקמינן במחוסר כפורים משום דמחוסר מעשה ולא בטבול יוס דשימשא ממילא ערבא דא"כ הוה ליה לנימר איפכא טמא יהיה לרבות מחוסר כפורים עוד טומאתו צו לרבות טבול יוס וגרסא לר"ת דלענין ציאת מקדש לא הוה דרשין מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה משום דצכרת דטומאת מקדש כתיב (במדבר יט) איש אשר יטמא ולא יתחטא וגו' דמיירי צהדיא בטומאת מת ולכן תרץ נמי טפי קרא לרבות טבול יוס דמשמע אצל נתחטא דלאו מחוסר מעשה כגון טבול יוס לא הוה צכרת ולמאי דפרישית דמוטהרה מכלל שהיא טמאה לא הוה מרצין מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן טבול יוס מקרא דר' סימאי קשה קצת הא דקאמר צפ"צ דוצחים (ד' י. וסס) דאי כתב רחמנא במחוסר כפורים טבול יוס לא אחי מיניה הא לא אתא לן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן קרא לטבול יוס וי"ל דה"ק אי כתב רחמנא מחוסר כפורים צהדיא וכה"ג צפ"צ דיבמות (ד' ג.) וסס) גבי שפחה ונכרית ומיהו קשה דאי להאי נחית ליכתוב רחמנא טבול יוס ומחוסר כפורים צהדיא ולא לכתוב טמא ויש לומר דכיון דלא משכח נריכותא לא חש לדקדק: **רַמְזוּ לְמַבּוּל יוֹם בּוֹ**. הוה מצי למילף מצינייא מיושב וחד מהנך דצריש פ"צ דוצחים (ד' י.):

וְיִלְיָיִף חִיּוּרָא חִיּוּרָא בַּתְּרוּמָה. הקשה הר"ר חיים כיון דטבול יוס יליף מתרומה אס כן טבול יוס שאכל תרומה יהא צמיתה ולעיל גבי ואלו הן צמיתה קתי טמא שאכל תרומה ואילו טבול יוס שאכל תרומה לא קתי ושמא הוא הדין אי נמי כי היכי דממעטי רצנן לקמן צעל מוס ששימש מדכתיב צו ולא צבעל מוס ה"ה צו ולא בטבול יוס ומיהו טמא ששימש אין למעט מדכתיב צו דלהכי אהני ג"ש דחילול חילול וכן טבול יוס ששימש ומיהו לא יתכן כלל דלענין תרומה ממעטינן טבול יוס ממייתה מדכתיב צו ולענין טמא ששימש דהיא גופה מתרומה ילפא לא ממעטינן ליה לכך נראה דה"ה טבול יוס שאכל תרומה צמיתה ויש ליתן טעם דלא חשיב ליה משום דטמא וטבול יוס מחד קרא נפקי דהכי כתיבי צפרשת אמור אל כהניס וצא השמש וטהר וגו' והדר כתב וצא ולא ישאו עליו חטא ומתו צו כי וגו' וקצת תימה היכי יליף מחוסר כפרה ששימש צמיתה מדאקרי טמא וטמא ילפינן חילול חילול מתרומה נימא דפסול בתרומה צמיתה דלא פסיל בתרומה לא הוי צמיתה כדדרש' צפ"צ דוצחים (ד' י. וסס) דפסיל בתרומה וכו' וי"ל דכיון דמחיל עבודה כדנפקא לן מויונורו כל דאיקרי טמא סברא הוא דגמרינן מתרומה דהוי צמיתה אע"ג דטהור לתרומה: **אִין בגדיהן עֲרִיָּהן וכו'**. הקשה ה"ר יעקב דאורליינ"ש והא מימא כתב צהדיא גבי מחוסר צגדים צפ' ואמא תלויז ומיך דההוא מימא אמכנסיים כתיבא כדמשמע פשטיא דקרא וקרא דוחגרת דדרשין מיניה אין צגדיהם עליהן אין כהונתם עליהם אינטריך לשאר צגדים ומיניה לא הוה ילפינן מכנסיים דלא כתיבי התם ומיניה קשה למאן דאמר דיליף מכנסיים צפ"ק דיומא (ד' ה: וסס) מוחא הדבר דווי"ו מוסף על ענין ראשון ויש מפרשים דמימא דכתיבא אמכנסיים משום אה"מ דמיחייב מחוסר צגדים ושלא רחויז ידים ורגלים אפילו ציביא ריקנית ואח"כ לומר כן כדפרישית לעיל^ט) מתוך הצריחא"ס: וכל

1. וכל זך לא יאכל קדש תושב בןן וְשִׁכְרִי לֹא יֵאכַל קֹדֶשׁ: ויקרא כב י 2. וְשִׂמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עֲלֵיו חֲטָא וּמִתּוּ בּוֹ כִּי יִחַלְלֻהוּ אֲנִי יי מקדשם: ויקרא כב ט 3. וְאֹתָהּ וּבְגָדֶיךָ אֶתָּךְ תִּשְׁמְרוּ אֶת הַתְּהֻבָּה לְכָל דָּבָר הַמּוֹבָח וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְלַעֲבֹדָתָם עֲבֹדַת מִתְּנֶה אֶתָּן אֶת הַתְּהֻבָּה וְהָזֹר הַקָּרֵב בְּמִדְבַּר יִחַ ז יונקת: דבר אל אהרן ואל בניו ויזהרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני יי: ויקרא כב כ 5. ואכליו עזנו ישא בי את קדש יי חלל ונברתה דנפשו ההוא מעמיה: ויקרא יט ח 6. קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אֱלֹדִיהֶם כִּי אֵת אֲשֵׁי יי לָחֶם אֱלֹדִיהֶם הֵם מְקִרְבָּם וְהָזֹר הַקָּרֵב יִחַ ז ויקרא כ כ 7. וְחִזְרַת אֹתָם אֲבֻנָּט אֲהֹרֶן וּבְנָיו וְחִבְשֵׁת לָחֶם מְבֻעֶת וְהִיָּתָה לָחֶם כִּהָּנָה לַחֲסֹת עוֹלָם וּמִלֵּאָת יִד אֲהֹרֶן וְיִחַ בְּנֵיו: שמות כט ט 8. ואם לא תמציא קדח די שה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת ובפר עליה הכהן וטהרה: ויקרא יב ח 9. בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו או בגשתם אל המזבח לשירת להקטירי אשה ליי: שמות ל כ 10. יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד ולא תמתו וקצת עולם לדתיביב: ויקרא י ט 11. וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו כסום יקסמו את ראשיהם: יחזקאל מד כ 12. ויין לא ישוה כל בןן בבואם אל החצר הפנימית: יחזקאל מד כ 13. בה אמר אדני אֱלֹדִים כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי לקבל בן נכר אשר בתוך בני ישראל: יחזקאל מד ט

א) ועיוצין ג: וט"ז, ב) וצחים ז, א) וצחים ז:, ד) וצחים טו, ה) ויבמות עד: וצחים יט:, ו) וצחים יח: כב: לעיל כב: תענית ז: יומא עא: מו"ק ה, א) כס"א: בתרומה, ב) כס"א: כהן משומה, ג) וצ"ל אי נמי, י) דף קת, ב) צ"ל טהרה. רש"י, א) (דמסת דף ח: ט) ע"א ד"ה ולא, ב) ונטיע פוס' וצחים ז: ד"ה אין ועוד שם מוס' כד. מו"ה כג. אימא מה,

מוסף רש"י

ת"ל קדושים יהיו לאלהיהם. גבי טומאה כתיב בלמור ולא יחללו וגו' כי אם אש יר תלם וגו', כחילול קדשים הכתוב מדבר (וצחים י.), דנפקא לן מריצורו. דכתיב ביה חילול (וטס). וחגרת אותם אבנט. אהרן ובניו וגו' והיתה להם כהונה לחקט עולם (כן הגידסא בוצחיים טס) והיתה להם הלבושה חולת כהונה, אלמא כהונת מליה צנגדיהן ואי לא הוו להו זרים (וטס), טהרה מכלל שהיא טמאה. עד עכשיו יבמות עד: וצחים יט.). דכתיב יין ושכר אל תשת. צנואס אל אהל מועד ולא תמות, דהייט מימא בדי שמים מללא כתיב יומת (ותענית יד.) הא אס תשתו צנואס אל אהל מועד תמותו (שבועות לו.). דבר זה. דכין ערל פסול לעבודה (לעיל בב.). כל בן נכר ערל לב. שתנכרו מעשיו מתמת ערל לבו שהוא ערל לב רשע (וצחים יח.).